

Opinnäytetyö (YAMK)

Kulttuurialan YAMK-koulutus

2023

Laura Koskelo

Mitä mun oikeen pitäisi opiskella?

– infopaketti musiikin perusteiden oppilaille

Opinnäytetyö (YAMK) | Tiivistelmä

Turun ammattikorkeakoulu

Kulttuurialan YAMK-koulutus

30.11.2023 | 38 sivua

Laura Koskelo

Mitä mun oikeen pitäisi opiskella?

- infopaketti musiikin perusteiden oppilaille

Musiikin perusteiden opetus on oleellinen osa musiikkioppilaitosten laajan oppimäärän opintoja, mutta opetuksen merkitys ja sisällöt koetaan usein epäselviksi. Erityisesti uusien opetussuunnitelman perusteiden ja valinnaisuuden lisääntymisen myötä tarve helposti ymmärrettävälle viestinnälle on lisääntynyt. Tämän kehitystyö selvitti Musik- och kulturskolan Sandelsin oppilaiden, perheiden ja opettajien näkemyksiä musiikin perusteiden opintojen viestinnästä ja tuotti materiaalia, jonka tavoitteena on lisätä kaikkien osapuolten ymmärrystä laajan oppimäärän kursseista ja niiden suoritusjärjestyksestä.

Webropolilla tehty kyselytutkimus selvitti sitä, kuinka selkeä Musik- och kulturskolan Sandelsin opintojen rakenne vastaajien mielestä on ja kuinka erityisesti musiikin perusteiden viestintä on onnistunut. Lähdekirjallisuuden avulla pohdittiin kirjallisen viestinnän ominaispiirteitä ja pyrittiin kehittämään musiikkioppilaitoksen viestintää selkeämmäksi.

Kyselyvastausten perusteella voitiin todeta, että opintojen sisältö oli monelle vastaajalle epäselvä, viestien sisältö koettiin hepreaksi ja tieto tulevista opinnoista lähetettiin liian myöhään. Tiedonkulkua selkeyttämään musiikin perusteiden nettisivut päivitettiin ja opintojen rakenteesta ja opintopolusta tehtiin visuaaliset esitykset sekä perheille lähetettäväksi että luokkahuoneiden seinille.

Asiasanat:

musiikin perusteet, viestintä, opetussuunnitelman perusteet, opintopolku, laaja oppimäärä, musiikkioppilaitos

Master's Thesis | Abstract

Turku University of Applied Sciences

Music pedagogue Master's degree

2023 | 38 pages

Laura Koskelo

What should I study?

- An information package for music theory students

Music theory is an important part of studies at music institutes, but its meaning and contents are often considered as unclear. Especially with new grounds of curriculum and increased variety of elective courses, the need for clear information of study path at music institute has increased. This thesis investigated how communication in Musik- and kulturskolan Sandels was experienced and created material which aims at increasing the understanding of studies in comprehensive course and the order courses.

The inquiry made with Webropol investigated how clear the structure of studies in Musik- and kulturskolan Sandels was and especially how the communication of studies in music theory was succeeded. Based on literature, qualities of written communication were discussed and the clarity of communication in the music institute was to be improved.

Based on poll answers it could be noticed that the content of studies was unclear for many answerers, messages were experienced as gibberish and information of future studies was sent too late. To clarify the communication web page of music theory was updated, visual presentation of the structure of studies and study path was made both for sending it to families and for hanging it up on the classroom wall.

Keywords:

music theory, communications, grounds of curriculum, study path, comprehensive course

Sisältö

1 Johdanto	6
2 Tavoitteena ymmärtää musiikkiopisto-opintojen rakenne	8
2.1 Tavoitteena informaation selkeys ja saavutettavuus	8
2.2 Musik- och kulturskolan Sandels kehityksen kohteena	8
3 Viestintää ja uudet opetussuunnitelman perusteet	11
3.1 Opetussuunnitelman perusteiden uudet tuulet	11
3.2 Kirjallisen viestinnän tärkeys musiikkioppilaitoksessa	13
4 Kyselytutkimus Musik- och kulturskolan Sandelsissa	18
5 Selkeitä nettisivuja ja henkilökohtaista ohjausta	29
5.1 Havaintoja tutkimustuloksista	29
5.2 Kehitysehdotuksia	31
Lähteet	36

Liitteet

Liite 1. Kyselylomakkeen johdantoteksti

Kuvat

Kuva 1. Musik- och kulturskolan Sandelsin musiikin perusteiden nettisivut ennen niiden päivittämistä (Sandels 2023).	32
Kuva 2. Nettisivuille ja luokkahuoneiden seinälle sekä sähköpostilla jaettavaksi tehty materiaali opintojen sisällöstä ja opintopolusta Musik- och kulturskolan Sandelsissa.....	33
Kuva 3. Nettisivuille tehty kaaviokuva musiikkiopiston kursseista.....	33

Kuviot

Kuvio 1. Vastaajien kokemukset siitä, ovatko he saaneet riittävästi tietoa musiikin perusteiden opetuksesta ja sopivista ryhmistä.....	19
Kuvio 2. Lähteet, joista vastaajat olivat saaneet tietoa musiikin perusteiden opetuksesta.....	20
Kuvio 3. Vastaajien toivomat viestintäkanavat.	21
Kuvio 4. Vastaajien toiveet siitä, kuinka usein tietoa musiikin perusteiden opetuksesta pitäisi saada.....	22
Kuvio 5. Vastaajien mielipiteet siitä, milloin opetuksesta olisi sopiva aika saada tietoa.	23
Kuvio 6. Vastaajien kokemukset siitä, kuinka selvä musiikin perusteiden opintojen rakenne on.	24
Kuvio 7. Vastaajien näkemykset siitä, millä kielillä sähköpostiviestit tulisi kirjoittaa (vasemmalla) ja millä kielillä nettisivuilla oleva tieto pitäisi löytyä (oikealla).	25
Kuvio 8. Vastaajien näkemys siitä, kuinka tärkeää on saada henkilökohtaista tietoa musiikin perusteiden ryhmistä.	25
Kuvio 9. Vastaajien näkemys siitä, kuinka tärkeää on ajantasaisen lukujärjestyksen (vasemmalla) ja opetussuunnitelman (oikealla) löytyminen nettisivuilta.	26
Kuvio 10. Vastaajien näkemykset siitä, tietävätkö he, miksi musiikin perusteita opiskellaan.....	26
Kuvio 11. Vastaajien näkemys siitä, tarvitaanko tietoa musiikin perusteiden opinnoista myös sosiaalisen median kautta.....	27
Kuvio 12. Vastaajien näkemys siitä, onko tarpeen saada tietää tarkemmin, mitä musiikin perusteiden tunneilla tehdään.....	28

1 Johdanto

Musiikin perusteiden opiskelu kuuluu oleellisena osana laajan oppimäärän mukaisiin musiikkiopisto-opintoihin, mutta monelle oppilaalle ja perheelle tuntuu olevan epäselvää, miksi musiikin perusteita opiskellaan, mitä kursseja milläkin tasolla tulisi opiskella, ovatko kaikki kurssit pakollisia ja missä järjestyksessä ne kannattaa tehdä. Uuden opetussuunnitelman myötä musiikin perusteiden opetukseen on tullut paljon vapaavalintaisuutta ja musiikkiopistot saavat määrittää itse millä tavoin musiikin perusteita opetetaan (Opetushallitus 2023). Tällöin on erittäin tärkeää, että oppilaat ja perheet saavat selkeää ja ajantasaista tietoa opiston käytännöistä ja kursseista. Monessa opistossa musiikin perusteista informoiminen tuntuu kuitenkin jääneen aika vähäiseksi ja kaipaavan tehostamista.

Tämä opinnäytetyö tehdään yhteistyössä helsinkiläisen Musik- och kulturskolan Sandelsin kanssa ja sen tavoitteena on tutkia opettajien, perheiden ja oppilaiden kokemuksia kyseisen oppilaitoksen musiikin perusteiden opintojen viestinnästä ja pyrkiä selkeyttämään sitä. Kaikille Sandelsin opettajille, perheille ja oppilaille suunnatulla anonyymillä kyselytutkimuksella selvitetään sitä, miten tämänhetkinen tiedonkulku toimii, ja minkälaista viestintää aiheesta kaivataan. Kysely tehdään käyttämällä Webropol-kyselysovellusta ja lähettämällä kyselyn linkki sähköpostitse opettajille ja oppilaiden vanhemmille, sekä niille oppilaille, joiden sähköpostiosoitteet löytyvät oppilashallintojärjestelmästä. Kysely toteutetaan sekä ruotsiksi että suomeksi. Opinnäytetyön kirjallisena lähdeaineistona käytetään Opetushallituksen Musiikin taiteen perusopetuksen opetussuunnitelman perusteita, Musik- och kulturskolan Sandelsin opetussuunnitelmaa, sekä kirjallisen viestinnän erityispiirteitä käsittelevää kirjallisuutta.

Lähdekirjallisuuden perusteella esitellään kirjallista viestintää yleisesti ja niitä haasteita, joita erityisesti kirjallisessa viestinnässä voi syntyä. Tämän jälkeen esitellään kyselyn tulokset ja pohditaan keinoja parantaa havaittuja epäkohtia. Kyselytulosten pohjalta musiikkiopiston käyttöön tehdään materiaalipaketti musiikin perusteiden (mupe) sisällöstä, kursseista ja suoritusjärjestyksestä. Osana

materiaalipakettia Sandelsin nettisivut päivitetään musiikin perusteiden osalta ja sivulle kootaan lyhyet kuvaukset kaikkien kurssien sisällöistä, opintojen eteneminen, kurssien suoritusjärjestys, kevään 2024 lukujärjestys sekä perustellaan mupe-opintojen tärkeyttä. Lisäksi nettisivuille tehdään mahdollisesti mupe-opetusta esittelevä video. Opintojen sisällöistä ja suoritusjärjestyksestä tehdään visuaaliset tiivistelmät sekä perheille jaettavaksi että A3-kokoisena luokkahuoneiden seinälle laitettavaksi.

Musiikin perusteiden opetus ja sisältö vaihtelevat nykyään hyvin paljon eri opistoissa, mutta infopaketin sisältöä on mahdollista muokata kunkin opiston tarpeisiin, jolloin opinnäytetyö palvelee muitakin kuin vain Musik- och kulturskolan Sandelsia. Seuraavassa luvussa esitellään tarkemmin kehittämistyön tavoitteet.

2 Tavoitteena ymmärtää musiikkiopisto-opintojen rakenne

2.1 Tavoitteena informaation selkeys ja saavutettavuus

Kehittämistoiminnan tarkoituksena on lisätä oppilaiden, heidän perheidensä sekä musiikkiopiston opettajien ymmärrystä musiikin perusteiden opetuksen tavoitteista, työtavoista, kurssien sisällöistä, suoritusjärjestyksestä sekä pakollisista ja vapaavalinnaisista kursseista. Tähän saakka informaatio on ollut vaikeasti löydettävissä ja monelle on tuntunut olevan epäselvää mitä pitää tehdä, milloin ja miksi. Tavoitteena on koota kaikki mupe-opetusta koskeva informaatio kuten kurssit, niiden sisällöt, vapaavalinnaisuus ja tarkoitus, sekä myös kurssien aikataulut, Musik- och kulturskolan Sandelsin nettisivuille, josta se on helposti löydettävissä ja päivitettävissä. Tämän lisäksi opinnoista tehdään vielä tiivistelmä, joka jaetaan jokaiselle oppilaalle ja voidaan kiinnittää A3-kokoisena julisteena luokan seinälle.

Tavoitteena on, että musiikkiopiston henkilöstö, oppilaat ja perheet tietävät info-paketin perusteella, mitkä kurssit ovat kullekin oppilaalle sopivan tasoisia ja koska niiden pitäisi viimeistään olla tehtynä. Lisäksi tarkoituksena on, että tietoryhmien aikatauluista olisi helposti löydettävissä nettisivuilta. Kun kurssien kokonaiskuva ja opintojen rakenne on helposti hahmotettavissa ja löydettävissä, auttaa se perheitä ja opettajia oppilaan opintojen suunnittelussa. Näin ollen oikeantasoisiin musiikin perusteiden ryhmiin ilmoittautumisen pitäisi helpottua, eikä jokaisen perheen pitäisi joutua kysymään erikseen neuvoa.

2.2 Musik- och kulturskolan Sandels kehityksen kohteena

Hankkeen kohderyhmänä ovat musiikkiopistossa, erityisesti Musik- och kulturskolan Sandelsissa, opiskelevat oppilaat ja heidän perheensä, sekä musiikkiopiston opettajat, sillä mupe-opintojen rakenne vaikuttaa olevan suurelle osalle heistä epäselvä. Silti kurssit pitäisi saada suoritettua ajallaan ja

järkevässä järjestyksessä riippumatta siitä, onko instrumenttiopettaja viranhaltija vai tuntiopettaja. Kehittämistyö toteutetaan helsinkiläisessä musiikkiopistossa, Musik- och kulturskolan Sandelsissa ja tutkimusta varten tehty Webropol-kysely järjestetään myös samassa musiikkiopistossa. Sähköisellä, anonyymillä kyselyllä tavoitetaan myös oppilaiden vanhemmat ja hiljaisemminkin opettajilla on mahdollisuus saada äänensä kuuluville.

Kehittämistyö tehdään yhteistyössä Musik- och kulturskolan Sandelsin kanssa, sillä olen pitkään vastannut siellä muun muassa musiikin perusteiden opetuksen koordinoinnista ja kokenut itse riittävän, oikea-aikaisen ja selkeän viestinnän tarpeelliseksi, mutta ongelmalliseksi. Oppilaitos ei halua ryhtyä hankeyhteistyöhön, mutta on muuten halukas avustamaan tutkimuksessa ja käyttämään tutkimuksen tuloksia omassa kehitystyössään.

2.3 Kehitystyölle on tarvetta, vaikka paljon on jo tehty

Uuden opetussuunnitelman myötä musiikin perusteiden opetus on vapautunut paljon, eivätkä Suomen musiikkioppilaitosten liiton ohjeet kurssien sisällöistä enää ohjaa oppiaineen opetusta samalla tavoin kuin aiemmin. Opetushallituksen Opetussuunnitelman perusteet vuodelta 2017 ei mainitse musiikin perusteita omana oppiaineenaan, vaan toteaa, että oppilaiden edistymistä arvioidaan muun muassa seuraavilla aihealueilla: kuunteleminen ja musiikin hahmottaminen sekä säveltäminen ja improvisointi. Missään ei mainita sitä, onko tarkoitus järjestää erikseen musiikin perusteiden tunteja vai integroida opetus esimerkiksi soitonopetukseen.

Musiikin laajan oppimäärän perusopintojen laskennallinen laajuus on 800 tuntia, mikä tarkoittaa käytännössä sitä, että soittotuntien lisäksi oppilaan tulee osallistua myös ryhmäaineiden opetukseen, yleensä yhteismusisointiin ja musiikin perusteiden tunneille, jotta tuntimäärä saadaan täyteen. (Opetushallitus 2023.) Suurimmalle osalle oppilaista ja perheistä tämä tutkinnon suuri laskennallinen tuntimäärä on täysin tuntematon asia ja heille saattaa tulla yllätyksenä, ettei soitonopiskelu olekaan pelkästään soittotunneilla käymistä. Osittain tästä syystä mupe-opinnot koetaan irralliseksi ja vaikeasti hahmotettavaksi osaksi

musiikkiopisto-opiskelua, eikä oppilailla tai heidän vanhemmillaan ole käsitystä siitä, miksi ainetta opiskellaan. Jotta musiikkiopisto-opintojen laajuus ja rakenne olisi sekä oppilaille että opettajille mahdollisimman selkeä ja kurssien sisällöt ja aikataulut helposti löydettävissä, on tiedon oltava helposti saatavissa ja sitä on pidettävä aktiivisesti esillä. Koordinoin itse mupe-aineita Musik- och kulturskolan Sandelsissa ja olen törmännyt jatkuvasti tilanteihin, joissa käy ilmi, ettei oppilas, perhe eikä edes opettaja tiedä mitkä kurssit pitäisi suorittaa missäkin vaiheessa opintopolkua ja koska niitä järjestetään. Tämä kertoo siitä, että tiedonkulkua on syytä parantaa ja opintojen rakenne tehdä selväksi kaikille.

Muutama vuosi sitten ryhdyin ennen jatkoilmoittautumisten alkua käymään kaikki musiikkiopiston yli 10-vuotiaat laajan oppimäärän soitto-oppilaat läpi, selvittämään miten pitkällä he ovat soitto- ja ryhmäopinnoissaan sekä lähettämään heille sähköpostiviestin seuraavan vuoden suositeltavista opinnoista. Lisäksi lähetin jokaiselle soittonopettajalle viestin, johon olin koonnut tiedon opettajan oppilaista ja siitä, mitä musiikin perusteiden kurssia heille seuraavaksi suositellaan. Mielestäni tämä oli jo iso parannus aiempaan viestintään, jossa ryhmäaineiden kurssien ajat ja sisällöt olivat kyllä löydettävissä, mutta kukaan ei kertonut sitä, mitä olisi järkevää opiskella.

Suorasta sähköpostiviestinnästä huolimatta osalle perheistä ja myös opettajista opintojen rakenne tuntui edelleen jäävän epäselväksi. Osaltaan tähän vaikuttaa varmasti se, että teoreettisten aineiden kurssit ovat muuttuneet lyhyen ajan sisällä useamman kerran sekä Sandelsissa että valtakunnallisesti opetussuunnitelman perusteiden muuttuessa. Näin ollen koen, että selkeään viestintään on syytä kiinnittää erityisen paljon huomiota. Kun tieto musiikkiopisto-opintojen sisällöstä on helposti löydettävissä monessa paikassa ja se on esitetty sekä tekstinä että kuvina, selkeyttää tämä toivottavasti asiaa. Kehittämistyön osana olevalla kyselyllä on lisäksi tarkoitus selvittää, onko muille jäänyt epäselväksi jokin sellainen asia, jota en ole osannut ottaa huomioon.

3 Viestintää ja uudet opetussuunnitelman perusteet

3.1 Opetussuunnitelman perusteiden uudet tuulet

Opetushallituksen vuonna 2017 julkaistut, uudet taiteen perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet määrittelevät musiikkiopistoille ne raamit, joiden puitteissa opetusta järjestetään. Aikaisemmin opetussuunnitelman perusteet määrittivät hyvin tarkasti, mitä musiikkiopisto-opetuksen tulisi pitää sisällään ja mitkä ovat ne määrälliset tavoitteet, joihin opetus tähtää. Uudet suositukset ovat huomattavasti väljemmät ja antavat musiikkiopistoille paljon vapauksia valita, miten täyttää vaadittavat kriteerit. (Opetushallitus 2023.)

Laajan oppimäärän mukainen opetus tarjoaa oppilaalle mahdollisuuden musiikin tavoitteelliseen opiskeluun lähtien liikkeelle oppilaan vahvuuksista ja kiinnostuksen kohteista. Uudet opetussuunnitelman perusteet painottavat oppilaan vallinnan vapautta ja musiikkioppilaitosten tulisikin tarjota vaihtoehtoisia polkuja ja kursseja, joilla eri oppilaiden kiinnostuksen kohteita voidaan tukea. Musiikinopetus on jaettu neljään aihealueeseen:

- Esittäminen ja ilmaiseminen
- Oppimaan oppiminen ja harjoittelu
- Kuunteleminen ja musiikin hahmottaminen
- Säveltäminen ja improvisointi

Tarkoituksena on, että eri aihealueita yhdistellään suuremmiksi kokonaisuuksiksi, mikä varsinkin musiikin perusteiden opetuksen kohdalla vaatii uudenlaista ajattelua. (Opetushallitus 2023.) Kun aikaisemmin oli määritelty hyvin tarkkaan se, kuinka monta tuntia teoriaopetusta kuuluu perustasolle, kuinka paljon puolestaan musiikkiopistotasolle (Sarjala & Lindström 2002), voi nykyisin suorittaa teoriaopintoja esimerkiksi integroimalla niitä soitonopetukseen tai yhteismusiisointiin. Lisäksi säveltäminen ja improvisointi ovat useimmissa musiikkioppilaitoksessa kokonaan uusia oppiaineita. Opintojen laskennallinen laajuus ei ole kuitenkaan muuttunut, vaan perusopintojen laajuus on edelleen 800 tuntia,

syventävien opintojen 500 tuntia. (Opetushallitus 2023.) Näin ollen musiikkioppi-
laitosten tulee järjestää opetusta sama määrä kuin aiemminkin, vaikka kurssien
sisällöt ja järjestämistapa olisivatkin vapaampia.

Uusien opetussuunnitelman perusteiden myötä myös Musik- och kulturskolan
Sandelsin opetus on muuttunut paljon. Nykyisin instrumenttiopettajat opettavat
ensimmäisen tason musiikin perusteista soitto- tai ryhmätunneilla, jonka jälkeen
oppilaat aloittavat ”musikens grammatik” -tunnit aikaisintaan 10-vuotiaana tai
myöhemmin, soitto-opintojen edistymisestä riippuen. Perustasolla kaikille yhtei-
siä kursseja on kolme: Labb A, Labb B sekä musiikin historia. Labb A käsittelee
rytmiikkaa, Labb B puolestaan melodiaa ja harmoniaa. Historiakurssin aihealu-
een saa valita kiinnostuksensa ja opintosuuntansa perusteella. Klassisen musii-
kin opiskelijoille on ajateltu kurssia länsimaisen taidemusiikin historiasta (”Den
västerländska musikens historia”), kun taas pop- ja rock -linjan opiskelijat usein
valitsevat rytmimusiikin kehitystä käsittelevän kurssin ”Afromusikens historia”.
(Sandels 2018.)

Näiden pakollisten kurssien lisäksi jokaisen oppilaan tulisi suorittaa vähintään
kaksi vapaavalintaista kurssia, joita voivat esimerkiksi olla Labb C, improvisaa-
tio, sävellyks ja sovitus, musiikin teknologia, musiikkituotanto, soitinoppi (instru-
mentlära) sekä se historiakurssi, jota oppilas ei suorittanut pakollisena kurssi-
naan. Syventäviin opintoihin kuuluu vain yksi kaikille yhteinen teoriakurssi,
jonka lisäksi oppilaat tekevät jonkinlaisen soitto- ja teoriaopintoja yhdistävän
lopputyön. Lopputyö voi esimerkiksi olla konsertti, jonka oppilas harjoittelee ja
markkinoi itse, sekä kirjoittaa käsiohjelman, johon hän etsii tietoa esittämistään
kappaleista. (Sandels 2018.) Koska musiikin perusteiden opetus on ollut mur-
roksessa viime vuosina ja ainakin Sandelsissa kurssien nimet, laajuus ja pakol-
lisuus ovat vaihdelleet useaan kertaan, opetuksen sisällöstä viestiminen sekä
perheille että opettajille on erittäin tärkeää. Seuraavassa alaluvussa tarkastel-
laan viestintää tarkemmin ilmiönä.

3.2 Kirjallisen viestinnän tärkeys musiikkioppilaitoksessa

Musiikkioppilaitoksella, kuten millä tahansa muullakin koululla, on viestinnässään monta sidosryhmää, esimerkiksi oppilaat, opettajat, vanhemmat, kunnan päättäjät ja tiloista vastaavat henkilöt, joilla on jokaisella omat tarpeensa. Viestinnän tärkeä tehtävä on siirtää tietoa ryhmältä toiselle ja yhdistää nämä. Viestintä täytyy olla selkeää, jotta se ymmärretään oikein ja sen tärkeitä komponentteja ovat luottamus, läpinäkyvyys ja aktiivinen kuuntelu. (Salamondra 2021, 22–26.) Kun kyseessä on musiikin perusteiden opetuksen viestintä, tärkeimmät sidosryhmät ovat oppilaat, opettajat sekä vanhemmat, ja kyseessä on pienjoukko- viestintä, jossa viestin sisältö on yleisluontoinen, mutta se on osoitettu vain pienelle ryhmälle (Nordenstreng & Wiio 2012, 9–16).

Oppilaitosviestinnässä luottamus syntyy siitä, että välitettävä tieto on todenmukaista, selkeää ja ajantasaista (Salamondra 2021, 22–26). Musiikin perusteiden kohdalla on tärkeää esimerkiksi, että lähetettävissä viesteissä ja musiikkiopiston nettisivuilla opetusryhmät, ajat ja paikat ovat ajantasalla ja opetuksen sisällöstä ja oppiaineen tärkeydestä kirjoitetaan ymmärrettävästi niin, että myös musiikkia harrastamattomat vanhemmat ymmärtävät, mistä on kysymys. Lisäksi on tärkeää, että informaatio on ajoissa, jotta perheet ehtivät reagoida tuleviin kursseihin ja oppituntien aikoihin ja suunnitella aikataulunsa. Viestinnän läpinäkyvyys korostuu enemmän koko oppilaitoksen viestinnässä, ei niinkään yksittäisen oppiaineen informaatiossa. Oppilaitostasolla on tärkeää, että muun muassa opiston arvomaailmasta ja toimintatavoista, opetuksen sisällöistä ja tavoitteista, lukukausimaksuista ja niiden muutoksista sekä henkilöstönvaihdoksista informoidaan avoimesti ja hyvissä ajoin. Kolmas komponentti, kuunteleminen, näkyy musiikin perusteiden viestinnässä lähinnä palautteen vastaanottamisessa. Tehokkaalla viestinnällä voidaan koulun ja kodin välille luoda vahva side ja tukea oppilaan oppimista (Salamondra 2021, 22–26).

Viestinnän onnistumisessa on tärkeää tunnistaa sidosryhmät, tiedostaa mitä medioita kannattaa käyttää ja havainnoida viestinnän tuloksia (Juholin & Rydenfelt 2020). Musiikkioppilaitosmaailmassa sidosryhmiä ovat oppilaat ja

heidän perheensä, mutta myös opettajat ja hallintohenkilöstö, jotka toimivat oppilaiden kanssa tiiviissä kontaktissa. Oppilaitosviestinnässä korostuu informatiivinen, kirjallinen viestintä, kuten sähköpostiviestit ja nettisivut. On tärkeää, että viesti on ymmärrettävissä helposti, se on tyyliään asianmukainen ja kirjoitettu sujuvalla, virheettömällä kielellä (chiamaka 2023), sillä osa musiikkioppilaitoksen imagoa on hyvä kirjallinen viestintä. Jos nettisivut tai sähköpostiviestit viilisevät virheitä ja puhekielen ilmauksia, saa se ainakin minut pohtimaan myös opetuksen tasoa. Asialliset viestit puolestaan vahvistavat kuvaa luotettavasta musiikkioppilaitoksesta ja laadukkaasta opetuksesta.

Koska kirjoitetussa tekstissä väärinymmärryksen riski on suuri, viesti pitää kirjoittaa mahdollisimman selkeästi ja yksiselitteisesti. On myös tärkeää pitää mielessä viestin tavoite ja vastaanottaja sekä pitäytyä aiheessa. Viestin ymmärtämistä helpottaa tiivis kirjoitustyyli, yksinkertaiset sanat, lyhyet lauseet, lyhyet kappaleet sekä otsikoiden käyttäminen. (chiamaka 2023; Team 2023.) Lau-seenvastikkeet ja passiiviteyden puolestaan tekevät viestistä raskaan ja hankalan ymmärtää (Roivas 2023). Musiikinopetuksen sisällöstä kirjoitettaessa tulisi aina muistaa se, että osa vanhemmista ei ole koskaan harrastanut musiikkia ja viestien tulee olla niin selkeitä, että myös nämä vanhemmat ymmärtävät ne. Itselläni on kokemusta oppilaitosviestinnästä, joka oli niin korkealentoista, että viestin sisältö hukkui kokonaan kiemuraisen kielen alle ja jopa opettajille jäi epäselväksi sanoman tarkoitus.

Jos kirjoitettu teksti ei ole selkeä ja mahdollisimman yksiselitteinen, on viestissä aina väärinymmärryksen vaara (Coster 2019). Osmo A. Wiion (2009, 53–70) mukaan viestintä epäonnistuu aina, jos se on huolimaton tai taitamaton, eikä ota huomioon viestin vastaanottajaa. Musiikin perusteiden viestintä Sandelsissa pitää suunnata ensisijaisesti vanhemmille ja oppilaille, ei asiantuntijoille, kuten opettajille tai oppilaitoksen hallinnolle, jotta se onnistuu. On myös mietittävä huolellisesti, minkä verran asiasta kannattaa viestiä. Jos emme saa riittävästi tietoa, on asian ymmärtäminen vaikeaa, kun taas liiallinen viestintä vaikeuttaa olennaisen huomaamista. (Wiio 2009, 53–70.) Myös viestintäkavien moninaisuus aiheuttaa haasteita selkeälle viestinnälle (Coster 2019).

Monissa tutkimuksissa viestinnän hyötysuhteen onkin havaittu olevan hyvin matala, vain jopa 0-5 % (Wiio 2009, 53–70). Kirjoitetun tekstin ymmärtämistä hankaloittaa se, että jopa 60-70 % ihmisten välisestä viestinnästä on sanatonta viestintää, joka jää puuttumaan, kun on kyse kirjallisesta viestinnästä (McMackin 2023). Toisistaan eriävien tulkintojen takia myös huumorin viljeleminen asiatekstissä on vaarallista: vastaanottaja saattaa ymmärtää vitsiksi tarkoitettua lauseen aivan väärällä tavalla, kun mukana ei ole kehonkielen ja äänensävyjen tuomia vinkkejä, vaan pelkät sanat (Coster 2019). Jotta kirjallinen viestintä olisi selkeää, on myös hyvä muistaa, ettei lukija välttämättä muista tai tiedä käsitellyn asian taustoja, vaan ne on hyvä kerrata tai ainakin pitää huolta siitä, että lukijalla on tieto siitä, mistä lisätietoa on mahdollista löytää (Team 2023). Muuten asioiden toistaminen ei ole informatiivisessa tekstissä toivottavaa, vaan on syytä pitää viesti mahdollisimman tiiviinä ja lyhyenä, jotta vastaanottaja jaksaa lukea sen (Laurence 2023).

2000-luvulla viestintä on muuttunut paljon verkkoviestinnän yleistyttyä. Verkkoviestintä on internetin välityksellä tapahtuvaa viestintää, joka yhdistää sanallista ja sanatonta viestintää, sekä kohde- ja joukkoviestintää. Sähköposti on noussut ensisijaiseksi viestintäkanavaksi paperipostin ohi ja suurin osa tiedosta on löydettävissä internetistä. Viestit saavuttavat vastaanottajansa lähes missä vaan, kun kannettavat laitteet, kuten matkapuhelin ja kannettava tietokone kulkevat mukana suurella osalla väestöstä. (Nordenstreng & Wiio 2012, 9–16.) Viestien lähettäminen ja vastaanottaminen on siis helppoa ja nopeaa, mutta valitettavasti asiasisällön ymmärtämistä internet ei ole parantanut yhtään. Pikemminkin tuntuu siltä, että internetin ja sosiaalisen median nopeatempoisessa maailmassa ihmiset eivät kunnolla keskity lukemaan saamiaan viestejä – varsinkin, jos ne ovat vähääkään pidempiä, jolloin tärkeä tieto ei saavuta vastaanottajaansa, vaikka viesti sen tekikin. Toki voi olla myös kyse siitä, että viesti luetaan jossain tien päällä, jolloin siihen ei välttämättä pysty keskittymään juuri sillä hetkellä ja asia unohtuu. Toisinaan viestit myös hukkuvat sähköpostitulvaan.

Kokemukseni mukaan musiikkiopistoissa käytetään viestintään yleisimmin nettisivuja, sähköpostia ja puheviestintää esimerkiksi opettajan tai

hallintohenkilökunnan kanssa keskusteltaessa, mutta myös Facebookista ja Instagramista löytyy tietoa opiston toiminnasta, lähinnä konserttimainoksia ja videopätkiä opetuksesta. Yksittäisillä opetusryhmillä on lisäksi sisäisiä WhatsApp-ryhmiä, joiden kautta viestitään varsinkin poissaoloista, muutoksista aikatauluissa ja muistettavista asioista. Lisäksi Musik- och kulturskolan Sandelsilla on YouTube-kanava, josta löytyy muutamia videoita lähinnä oppilaiden esityksistä muutaman vuoden takaa, eli kovin aktiivisesta kanavasta ei ole kysymys. Suurin osa vanhemmista vaikuttaa lukevan säännöllisesti sähköpostia, mutta jos halutaan tavoittaa myös oppilaat, on syytä miettiä, mitä medioita he käyttävät. Huhtikuussa 2019 tehdyn kyselyn mukaan 97 % 13-29 -vuotiaista suomalaisista nuorista käyttää sosiaalista mediaa ja suosituimmat sovellukset ovat WhatsApp, YouTube, Instagram ja Snapchat (Pulkkinen 2022). Näin ollen musiikkioppilaitosten viestintä ei välttämättä kovin hyvin kohtaa nuorten maailmaa.

Juholin ja Luoma-aho (2017, 12–25) mainitsevat yritysten toimintaympäristöjen muuttuvan yhä viestinnällisemmiksi, jolloin hyvä viestintä on oleellinen osa menestyvän yrityksen toimintaa. Viestinnän mittaamisella saadaan tietoa siitä, mihin resursseja kannattaa keskittää, mutta mittaaminen ei siltikään ole kaikille yrityksille tavallista. Mielestäni musiikkioppilaitoksen voi hyvin rinnastaa yritykseen, jolloin viestinnän mittaamiseen voidaan käyttää edellämainittuja perusteita. Olen havainnut, että musiikkiopistossa tehokas ja kohdennettu viestintä aiheuttaa vähemmän hämmennystä kuin viimetingassa tuleva ja kovin yleisellä tasolla liikkuva viesti. Tietääkseni Musik- och kulturskolan Sandelsissa ei ole aikaisemmin selvitetty perheiden kokemuksia viestinnän tehokkuudesta ja tämä tutkimus antaa toivottavasti tärkeää tietoa siitä, miten teoriaviestit saavuttavat kohteensa. Tuloksia voidaan oletettavasti jossain määrin rinnastaa myös oppilaitoksen muuhun viestintään, erityisesti sen saavuttavuuteen sekä selkeyteen.

Viestintää mitattaessa täytyy valita halutaanko tutkia määrää vai laatua, ja kuinka suurta joukkoa tutkitaan. Lisäksi on syytä tietää, onko tarkoitus tutkia menneitä tapahtumia, nykytilannetta vai tulevaa. Menneisyydestä saadaan tietoa esimerkiksi kyselytutkimuksella sekä julkaisuja tarkastelemalla, kun taas julkinen keskustelu sekä sosiaalinen media kertovat siitä, mikä ihmisiä kiinnostaa,

ärsyttää, ilahduttaa tai ihmetyttää juuri nyt. Kerättyä tietoa voidaan käyttää kehittämään tulevaisuuden toimintaa. (Juholin & Luoma-Aho 2017, 12–25.) Koska tässä tutkimuksessa haluttiin kuulla suuren ihmisjoukon kokemuksia jo toteutuneesta viestinnästä, valikoitui tutkimusmenetelmäksi määrällinen kyselytutkimus, jota esitellään seuraavassa luvussa.

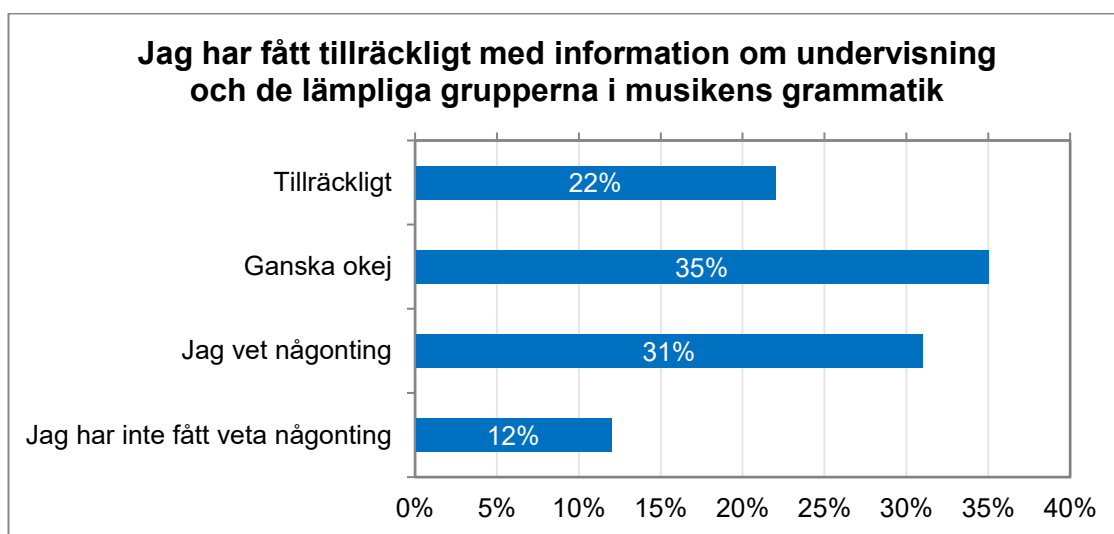
4 Kyselytutkimus Musik- och kulturskolan Sandelsissa

Tätä opinnäytetyötä varten toteutettiin kyselytutkimus käyttäen Webropolilla luotua tutkimuslomaketta, joka lähetettiin anonyyminä linkkinä kaikille Musik-och kulturskolan Sandelsin opettajille, taiteen perusopetuksen laajan oppimäärän oppilaiden vanhemmille ja niille oppilaille, joiden sähköpostiosoite löytyi opinto-rekisteristä. Yhteensä tieto kyselystä lähti noin 40 opettajalle ja 260 oppilaan perheelle. Musiikkioppilaitos ei halunnut toimia hankkeen tilaajana, mutta toivoo saavansa käyttää kyselyn tuloksia kehittääkseen viestintäänsä. Määräaikaan mennessä vastauksia kertyi 68 kappaletta. Vastaajista 44 oli vanhempia, 13 oppilaita ja 11 opettajia. Näin ollen opettajista vastasi 25 %, kun taas perheiden vastausprosentti oli laskutavasta riippuen noin 20 %. Kyselylomakkeen johdantoteksti on työn lopussa liitteenä (LIITE 1), kun taas kysymykset vastauksineen on esitelty tässä luvussa.

Tutkimuksella pyrittiin selvittämään sitä, millä tavalla musiikkioppilaitoksen vanhemmat, oppilaat ja opettajat kokevat musiikin perusteiden viestinnän onnistuneen ja miten he toivoisivat sitä kehitettävän. Kysymykset koskivat sekä erilaisia viestintäkanavia, kokonaiskuvaa musiikin perusteiden opetuksen järjestämisestä että toiveita erityisesti viestinnän kehittämiseksi. Pääasiassa kysymykset olivat kaikille kohderyhmille samoja, mutta opettajille suunnatuissa kysymyksissä muutamia kohtia vastausvaihtoehdoista jätettiin pois, kun taas lapsilta oli poistettu joitakin kokonaisia kysymyksiä. Tuloksista tehdyt kaaviot on tehty kaikkien vastausten perusteella, mutta joidenkin kysymysten kohdalla on lisäksi eritelty opettajien, oppilaiden ja vanhempien vastauksia, jolloin luvut eroavat kuviosta näkyvistä luvuista.

Kuviosta 1 nähdään, että 57 % vastaajista oli saanut riittävästi tai aika riittävästi tietoa musiikin perusteiden opetuksesta ja ryhmistä, kun taas 12 % ei tiennyt mitään. Kun vastaukset rajataan pelkkiin oppilaisiin, 77 % koki saaneensa riittävästi tai aika riittävästi tietoa ja loputkin tiesivät ainakin jotain. Opettajien vastaukset olivat samankaltaisia, 73 % tiesi aika paljon musiikin perusteiden opetuksesta, eikä kukaan ollut aivan tietämätön. Avoimissa vastauksissa toivottiin

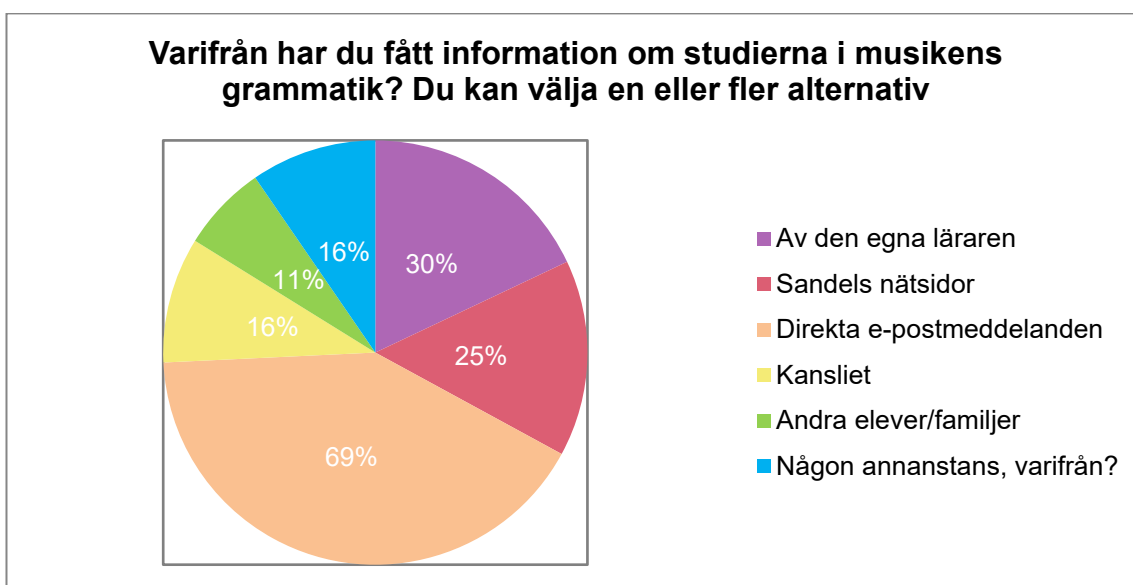
selkeää, visuaalista kuvaa siitä, koska musiikin perusteiden kurssija järjestetään ja missä järjestyksessä ne suositellaan suoritettavaksi. Lisäksi toivottiin tietoa siitä, mikä kurssi tukee parhaiten oppilaiden kiinnostuksen kohteita ja eri soittimien soittajia. Musiikin perusteiden informoinnin koettiin muuttuneen monimutkaisemmaksi, kun valinnanvaraa on aiempaa enemmän. Samalla kyseenalaistettiin pakollisten kurssien suuri määrä, vaikka opetussuunnitelman perusteet eivät enää vaadi tiettyä kurssimäärää. Eräs vastaajista kommentoi Sandelsin viestinnän olevan liian akateemista, sekavaa, pinnallista ja epäselvää sekä avautuvan vain musiikkia opiskelleille vanhemmille. Vastaajan mukaan viestintäkanavalla ei ole väliä, jos viestin sisältö on hepreaa. Lisäksi kommentoitiin yleisesti Sandelsin kommunikoinnin heikkoutta. Nettisivut ovat vastaajien mukaan sekavat ja tieto usein vanhentunutta, jolloin informointi jää yksittäisten opettajien varaan. Lisäksi erityisesti tuntiopettajilla on vastaajan mukaan heikko käsitys siitä, mitä oppilaiden pitäisi suorittaa milläkin tasolla.

Kuvio 1. Vastaajien kokemukset siitä, ovatko he saaneet riittävästi tietoa musiikin perusteiden opetuksesta ja sopivista ryhmistä.

Selvästi suurin osa vastaajista oli saanut tietoa opinnoista heille lähetetyistä sähköposteista (Kuvio 2), mutta myös omalta opettajalta saatu informaatio ja Sandelsin nettisivut olivat tärkeitä tiedonlähteitä. Selvästi pienempi osa

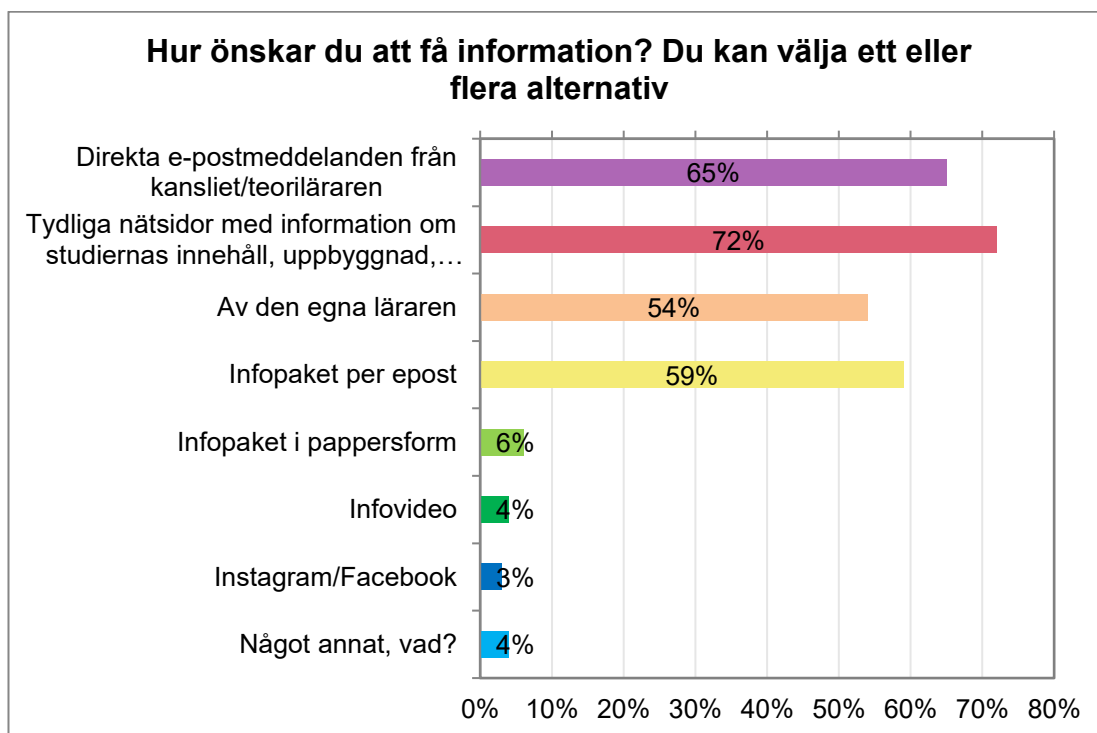
vastaajista oli saanut tietoa kansliasta tai muilta perheiltä ja oppilailta. Muita tiedonlähteitä olivat muut perheenjäsenet, kollegat ja opettajankokoukset, oppilashallintojärjestelmä Eepos sekä oppilaat. Eräs vastaajista kertoi, että musiikkipiston avoimissa ovissa musiikin perusteiden opetus oli mainittu ohimennen ja sanottu, että sitä suositellaan. Lapsen kaverin perhe oli houkuttellut oppilaan mukaan musiikin perusteiden tunneille, sillä heillä oli ollut enemmän tietoa asiasta ja ymmärrys siitä, että kyseessä olikin kaikille pakollinen oppiaine. Vastaajan mukaan on tärkeää tietää opinnoista ja niiden merkityksestä ajoissa, jotta osaa suunnitella soittotuntiaikoja ryhmien aikoihin yhteensopiviksi.

Kuvio 2. Lähteet, joista vastaajat olivat saaneet tietoa musiikin perusteiden opetuksesta.

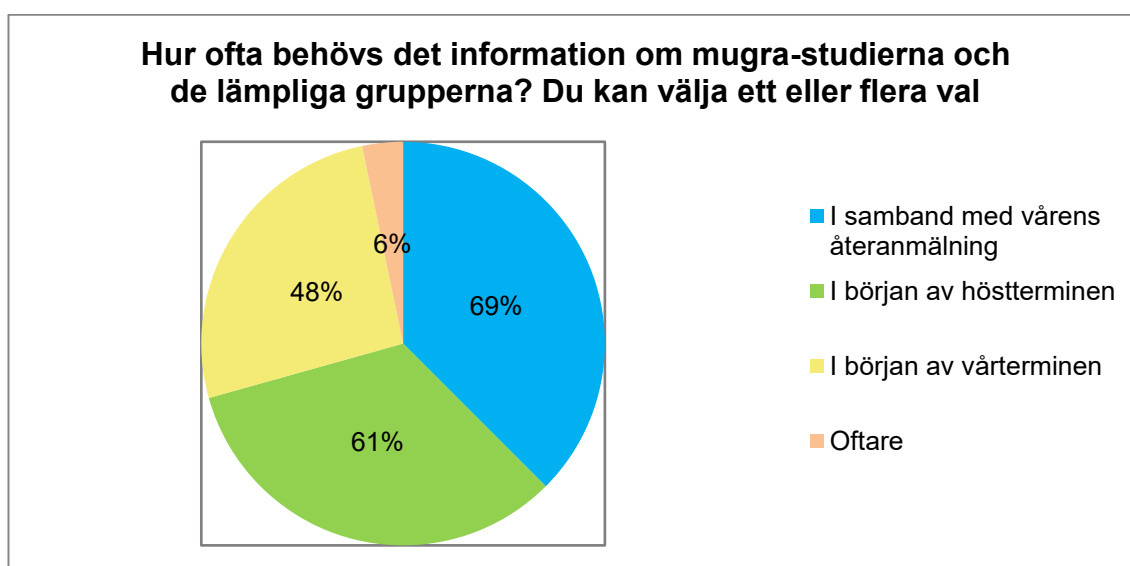
Kuviosta 3 nähdään vastaajien toivovan viestintäkanaviksi suoria sähköpostiviestejä, selkeitä, informatiivisiä nettisivuja, oman opettajan suosituksia sekä sähköpostitse saatavaa tietopakettia. Paperinen infopaketti, infovideo sekä sosiaalisen median kanavat herättivät selvästi vähemmän kiinnostusta vastaajien keskuudessa. Lisäksi toivottiin, että tietoa saisi Eepoksesta ja kokouksista, sekä vanhempaintapaamisista opettajien kanssa. Avoimista vastauksista kävi ilmi, että opettajat ovat arvostaneet sähköpostiviestejä, joissa on suositeltu oppilaalle

seuraavaa musiikin perusteiden ryhmää, mutta he toivoisivat lisäksi pääsevänsä näkemään Eepoksessa kunkin ryhmän oppilaslistat. Eräs vastaajista totesi myös, että Eepoksen tulisi olla ajan tasalla, jotta sieltä pääsisi näkemään kunkin oppilaan suorittamat kurssit, jolloin tulevien kurssien suunnittelemine olisi helpompaa. Lisäksi oli mainittu, ettei sosiaalisen median kanavia tulisi käyttää virallisina infokanavina, vaan viestien pitäisi tulla sähköpostilla ja löytyä helposti Sandelsin nettisivuilta. Tieto saisi mieluiten olla taulukkona, josta näkisi suoraan, mitä kurseja tulisi opiskella samanaikaisesti. Myös sanaston (perusopinnot, syventävät opinnot, pakolliset opinnot, musiikin perusteet jne) selittämistä toivottiin. Eräs vastaajista kommentoi, ettei kaikkia lähetettyjä viestejä ehdi lukemaan kunnolla, jolloin vastaavat tiedot olisi hyvä löytyä nettisivuilta, sillä sähköpostiviestit hukkuvat viestitulvaan. Eräs vastaajista toivoi selkeämpää, käytännön tietoa kurssien sisällöistä, opintojen tarkoituksesta esimerkiksi vanhempainillan muodossa, jolloin kysymysten esittäminen on helppoa ja ihmiset tulevat tutummiksi.

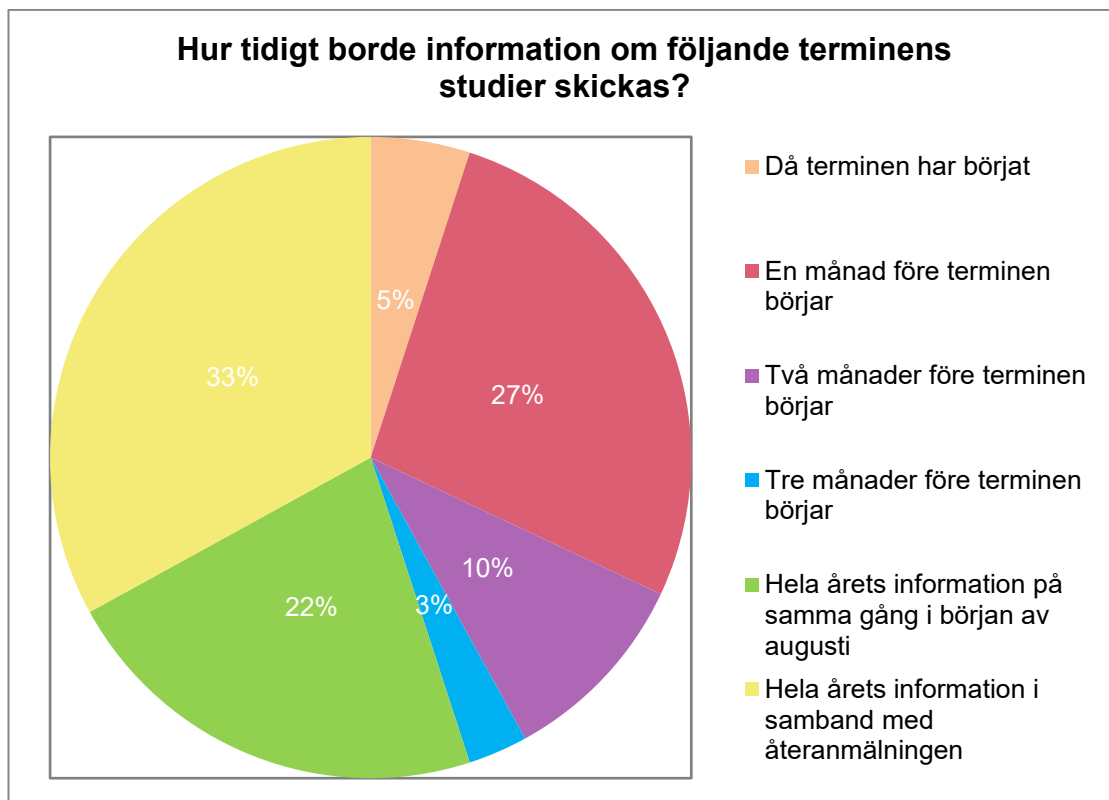
Kuvio 3. Vastaajien toivomat viestintäkanavat.

Lähes 70 % vastaajista toivoi saavansa tietoa sopivista musiikin perusteiden ryhmistä ja tulevasta opetuksesta aikatauluineen kevään jatkoilmoittaumisten yhteydessä (Kuvio 4). Yli 60 % oli sitä mieltä, että tietoa kaivattaisiin syyslukukauden alkaessa ja hieman pienempi osa toivoi viestejä kevätlukukauden alussa. Pieni osa vastaajista toivoi, että tietoa opinnoista tulisi useammin kuin kaksi kertaa vuodessa.

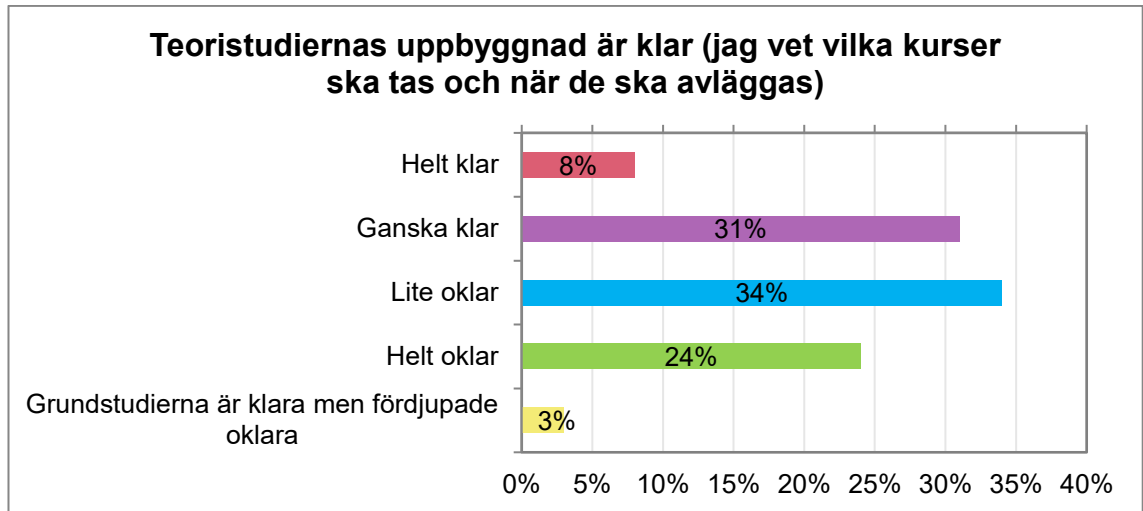
Kuvio 4. Vastaajien toiveet siitä, kuinka usein tietoa musiikin perusteiden opetuksesta pitäisi saada.

Viestintä on tehokkainta, kun se tapahtuu sopivaan aikaan, mutta ihmisten käsitkset optimaalisesta ajasta vaihtelevat, kuten voidaan havaita kuviosta 5. Noin kolmannes vastaajista toivoi saavansa kaiken tulevaa lukuvuotta koskevan tiedon joko jatkoilmoittaumisen yhteydessä tai kuukautta ennen opetuksen alkua. Hiukan pienempi osa vastaajista puolestaan toivoi tietoa opetuksesta elokuun alussa ja kymmenesosan mielestä kaksi kuukautta aiemmin olisi sopiva aika tiedonsaannille. Jokunen vastaaja toivoi saavansa tietoa vieläkin aikaisemmin tai vasta sitten, kun opetus on jo alkanut. Avoimissa vastauksissa oli toivottu informaation tulevan ajoissa.

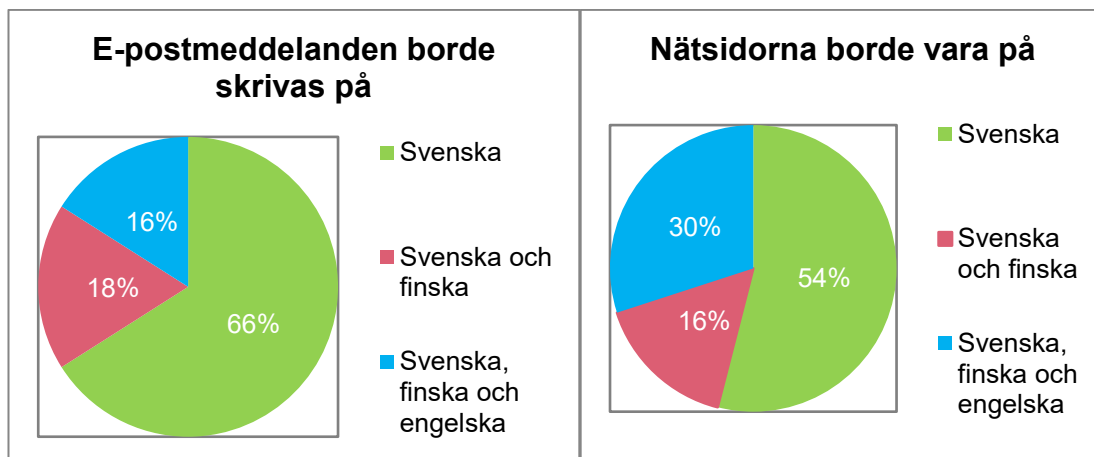
Kuvio 5. Vastaajien mielipiteet siitä, milloin opetuksesta olisi sopiva aika saada tietoa.

Vastaajien kokemus musiikin perusteiden opetuksen rakenteen selvydestä vaihteli paljon, kuten kuviosta 6 nähdään. Reilulle kolmannekselle opintojen rakenne oli täysin tai aika selkeä, kolmannekselle hiukan epäselvä ja neljäsosalle vastaajista täysin epäselvä. Pieni osa vastaajista koki perusopintojen olevan selviä, mutta syventävien opintojen epäselviä. Mielenkiintoista on se, että jopa 55 % opettajista vastasi opintojen rakenteen olevan hiukan epäselvään, kun taas 45 % koki rakenteen olevan täysin tai aika selvän. Avoimissa vastauksissa nostettiin esiin se, että on joskus vaikeaa tietää mitä kaikkea vaaditaan perusopintojen suorittamiseen ja että systeemi tuntuu muuttuvan usein. Erityisesti koettiin epäselväksi se, mitä uusista kursseista vanhan systeemin mukaan aloittaneiden oppilaiden pitäisi suorittaa. Eräs oppilas vastasi opintojen rakenteen olevan selvän, mutta ryhmien aikataulujen olevan monimutkaisia.

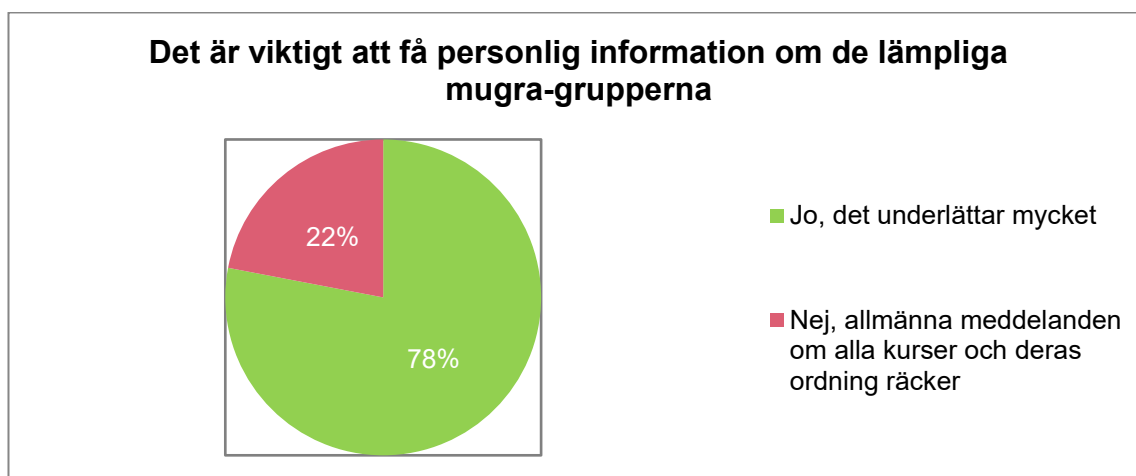
Kuvio 6. Vastaajien kokemukset siitä, kuinka selvä musiikin perusteiden opintojen rakenne on.

Musik- och kulturskolan Sandelsin nettisivut ja infoviestit on tähän saakka kirjoitettu vain ruotsiksi. Kuten kuvio 7 nähdään, suurimmalle osalle vastaajista pelkkä ruotsin kieli on riittävä sekä nettisivuilla että viesteissä. Alle 20 % vastaajista toivoi sähköposteja ruotsin lisäksi myös suomeksi tai suomeksi ja englanniksi. Nettisivujen kohdalla kolmasosa vastaajista oli sitä mieltä, että niiltä pitäisi löytyä tieto sekä ruotsiksi, suomeksi että englanniksi ja alle 20 % mielestä sivujen olisi hyvä olla sekä ruotsiksi että suomeksi. Avoimissa vastauksissa kommentoitiin jokaisesta perheestä oletettavasti löytyvän ainakin yhden ruotsinkielentaitoisen ihmisen, jonka vuoksi pääasialliseksi viestintäkieleksikin riittää pelkkä ruotsi, vaikkakin tärkein informaatio voisi olla saatavilla myös useammalla kielellä.

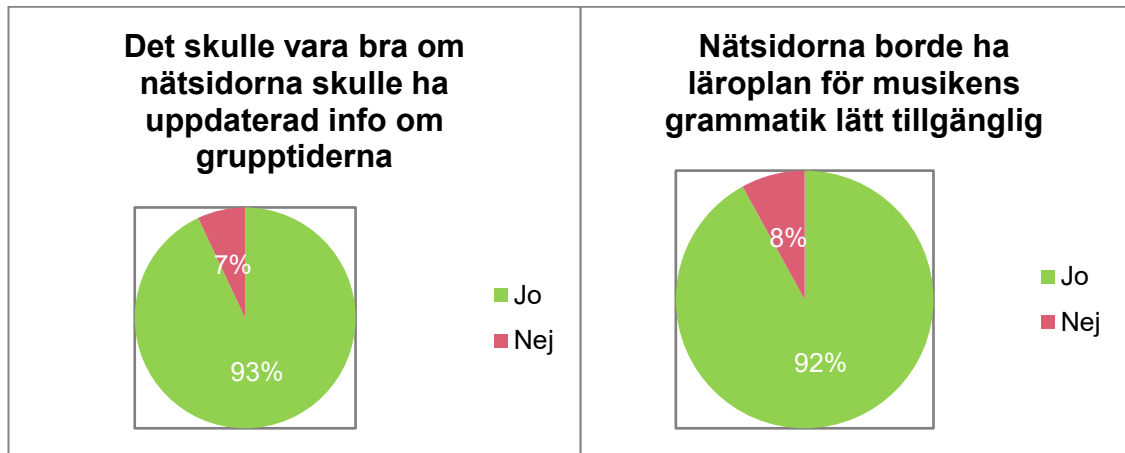
Kuvio 7. Vastaajien näkemykset siitä, millä kielillä sähköpostiviestit tulisi kirjoittaa (vasemmalla) ja millä kielillä nettisivuilla oleva tieto pitäisi löytyä (oikealla).

Kuviosta 8 nähdään, että lähes 80 % vastaajista toivoi saavansa jatkossakin henkilökohtaisia, räätälöityjä sähköpostiviestejä musiikin perusteiden opetuksesta, sillä niiden koettiin helpottavan paljon opintojen suunnittelua.

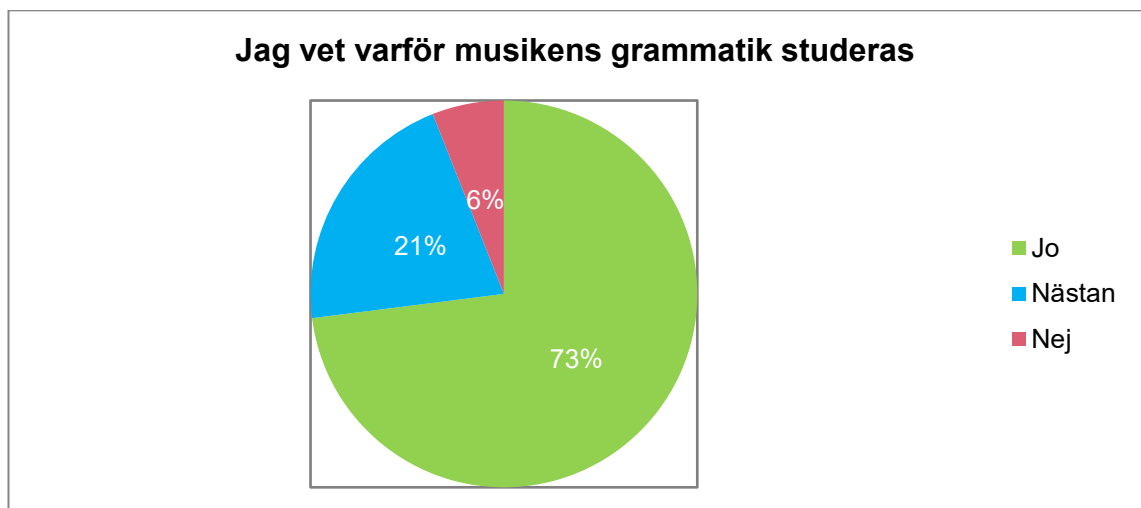
Kuvio 8. Vastaajien näkemys siitä, kuinka tärkeää on saada henkilökohtaista tietoa musiikin perusteiden ryhmistä.

Vielä henkilökohtaisia sähköpostiviestejä tärkeämpänä koettiin se, että musiikkioppilaitoksen nettisivuilta löytyisi ajantasainen tieto ryhmien ajoista (Kuvio 9) ja myös opiston opetussuunnitelma olisi sieltä helposti löydettävissä.

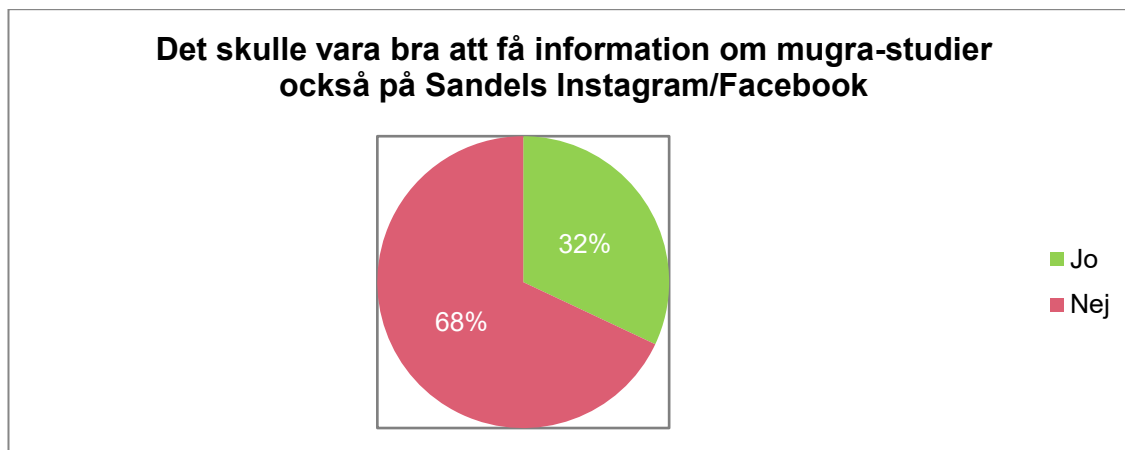
Kuvio 9. Vastaajien näkemys siitä, kuinka tärkeää on ajantasaisen lukujärjestyksen (vasemmalla) ja opetussuunnitelman (oikealla) löytyminen nettisivuilta.

Suurimmalle osalle vastaajista oli täysin selvää, miksi musiikin perusteita opiskellaan, kuten voidaan nähdä kuvioista 10. Opettajista kaikki tiesivät mihin opintoja tarvitaan, mutta vanhemmista 9 % ei tiennyt ollenkaan, miksi opintoja tehdään.

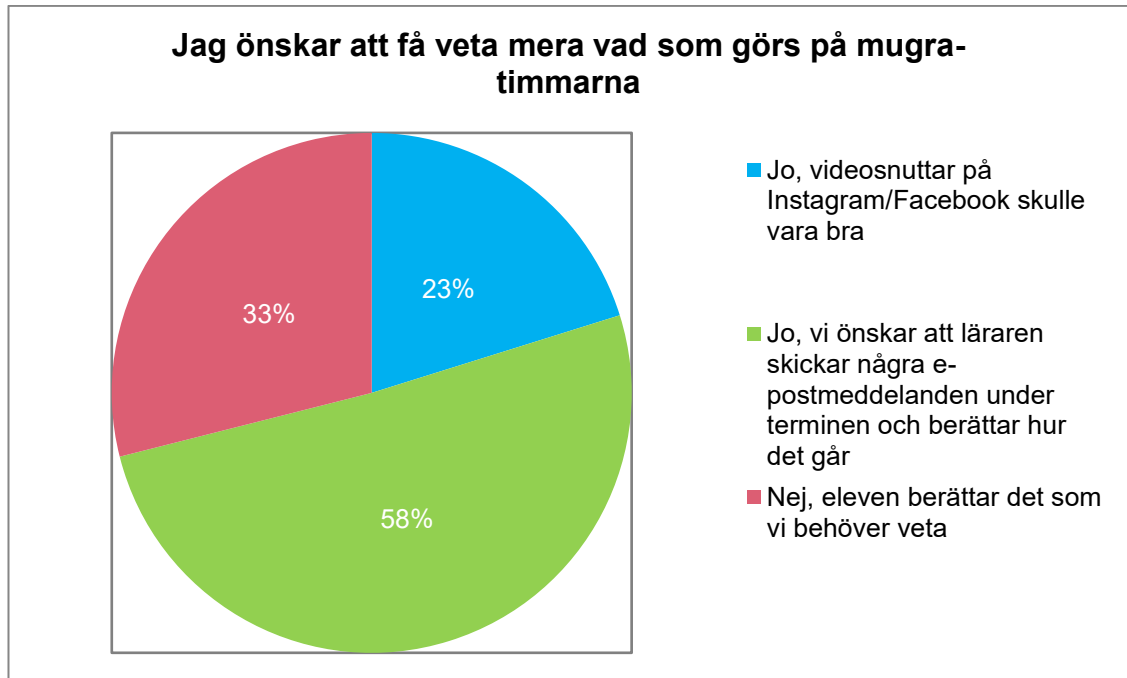
Kuvio 10. Vastaajien näkemykset siitä, tietävätkö he, miksi musiikin perusteita opiskellaan.

Vaikka sosiaalisen median käyttö on hyvin tavallista sekä nuorten että aikuisten keskuudessa, suurin osa vastaajista ei kuitenkaan nähnyt tarpeelliseksi käyttää sitä opetuksen viestikanavana (Kuvio 11).

Kuvio 11. Vastaajien näkemys siitä, tarvitaanko tietoa musiikin perusteiden opinnoista myös sosiaalisen median kautta.

Sen sijaan yli puolet vastaajista toivoi lisää tietoa siitä, mitä musiikin perusteiden tunneilla tapahtuu ja miten ryhmällä menee (Kuvio 12). Suurin osa vastaajista toivoi opettajan lähettävän sähköpostia muutaman kerran kaudessa ja kertovan miten opetus on edistynyt. Myös avoimissa vastauksissa nousi esiin toive voida jollakin lailla seurata lapsen mupe-opintojen etenemistä, esimerkiksi juuri muutamalla opettajan lähettämällä sähköpostilla tai mahdollisuudella käydä seuraamassa tuntia joskus.

Kuvio 12. Vastaajien näkemys siitä, onko tarpeen saada tietää tarkemmin, mitä musiikin perusteiden tunneilla tehdään.

Viestinnän onnistumisen lisäksi muutamassa avoimessa vastauksessa oli arvioitu opetuksen järjestämistä ja sen tasoa. Esimerkiksi etäopetusta ja kurssien suorittamista itsenäisesti toivottiin kehitettävän niin, että tason kolme kurssit, eli käytännössä Labb C, historiakurssit ja instrumentlära suoritettaisiin pääasiassa itse- tai etäopiskeluna, mutta lähiopetusta voisi järjestää oppilaan niin toivoessa. Eräs vastaajista kommentoi lastensa opiskelleen musiikin teoriaa monta vuotta, mutta heidän taitotasonsa olevan silti hyvin heikko ja hän ihmetteli, eikö oppilailta vaadita riittävästi vai onko opetuksen taso huono. Lisäksi vastaaja kritisoi kurssien nimiä ja toivoi siihen selkeämpää järjestelmää, kuten vanha 1/3, 2/3 ja 3/3. Myös puolivuositain vaihtuvat kurssit koettiin epäselviksi ja kommentoitiin, että oppilaan edistymistä oli vaikea tällä systeemillä seurata. Muutamassa vastauksessa nousi esiin myös lasten monet harrastukset, jolloin musiikkiharrastukselle ei jää niin paljon aikaa, sekä asenteet siitä, kuinka kaikkien tuntien ja opetuksen sisällön pitäisi olla juuri oman perheen aikatauluihin ja harrastusmääriin sopivia. Seuraavassa luvussa pohditaan tutkimustuloksia ja esitellään tehtyjä ratkaisuja.

5 Selkeitä nettisivuja ja henkilökohtaista ohjausta

5.1 Havaintoja tutkimustuloksista

Tehty tutkimus vahvisti ennakko-oletuksiani siitä, että musiikkioppilaitoksen laajan oppimäärän mukaisten opintojen sisältö ja eteneminen ovat epäselviä monelle. Musiikin perusteiden opetuksesta viestiminen ei myöskään ole onnistunut parhaalla mahdollisella tavalla, vaikka viestintää on pyritty parantamaan koko ajan. Tutkimustuloksista havaittiin, että vanhemmista vain 53 % tietää riittävästi tai lähes riittävästi musiikin perusteista, mutta oppilaat itse kokevat tietävänsä asiasta enemmän. On toki positiivista, että oppilailla on tietoa siitä, mitä pitäisi opiskella ja miksi, mutta olisi suotavaa, että kotiväkikin tietäisi asiasta, jolloin heidän on helpompi tukea oppilasta. On todennäköistä, että oppilaiden tietoutta lisää suora kontakti soiton- ja musiikin perusteiden opettajien kanssa, jolloin tieto kulkee sujuvammin kuin vanhemmille suunnatut kirjalliset viestit. Jos kirjallisella viestinnällä on vaikeaa saada ymmärrettävä tieto musiikkiopinnoista perille, voisivat erään vastaajan toivomat vanhempainillat olla hyvä vaihtoehto. Toki vanhempainiltojen haasteena on yleensä se, että paikalle tulee kovin harva ja yleensä osallistujat ovat niitä aktiivisia vanhempia, jotka muutenkin lukevat tarkasti viestejä ja kysyvät, jos eivät ymmärrä jotain.

On mukava huomata, että ne parannukset, joita on vuosien saatossa tehty, koettiin hyviksi ja tarpeellisiksi. Erityisesti kullekin oppilasryhmälle kohdennetut sähköpostiviestit, jotka sisältävät tietoa opintojen edistymisestä ja seuraavista, sopivista ryhmistä, koettiin hyödyllisiksi. Olisikin toivottavaa, että tämäntyyppistä oppilaanohjausta voitaisiin jatkaa myös tulevaisuudessa ja joku kantaisi kokonaisvastuun musiikin perusteiden opintojen suunnittelusta, informoinnista ja nettisivujen päivittämisestä. Kohdennettu ja yksityiskohtainen viestintä vaatii toki työtä, mutta myös opettajat ovat arvostaneet sitä ja antaneet suullisestikin positiivista palautetta parantuneesta suunnittelusta ja viestinnästä. Toisinaan kyllä hämmästyttää, lukevatko vanhemmat viestejä kunnolla ja ymmärtävätkö he lukemaansa. Muutaman kerran on lähetettyihin viesteihin tullut sen kaltaisia

kysymyksiä, että olen ihmetellyt, onko viestiä luettu ollenkaan. Vastaanottajan luetunymmärtämiseen ei loistavakaan viestintä pysty vaikuttamaan, mutta suurin osa lukijoista toivottavasti ymmärtää viestien sisällön oikein. Tähän voidaan vaikuttaa sillä, että viestejä kirjoitettaessa muistetaan, että suuri osa oppilaiden vanhemmista ei ole opiskellut musiikkia, jolloin on tärkeää selittää asiat ja termit selkeästi ja perinpohjaisesti.

Tutkimustuloksia tarkasteltaessa erittäin mielenkiintoista on se, että jopa 55 % opettajista vastasi opintojen rakenteen olevan hiukan epäselvän, kun taas 45 % koki rakenteen olevan täysin tai aika selvän. On huolestuttavaa, että yli puolelle opettajakunnasta musiikkioppilaitoksen opintopolku on epäselvä, sillä on erittäin tärkeää, että kaikilla opettajilla on vakaa käsitys siitä, mitä opintohin milläkin tasolla kuuluu. Muuten he eivät pysty opastamaan oppilasta opintopolulla ja epä-tietoisuus perheissä lisääntyy. Olisikin syytä perehdyttää kaikki uudet opettajat juuri kyseisen musiikkiopiston tutkintorakenteisiin ja kursseihin sekä sen lisäksi kerrata säännöllisin väliajoin koko opettajakunnan kanssa musiikin perusteiden opetuksen rakenne ja laajaan oppimäärään kuuluvat opinnot. Mielestäni on myös opettajien vastuulla ottaa selvää ja kysyä neuvoa, jos joku asia on epäselvä.

Uusien, puolivuositaiten kurssien ja lisääntyneen valinnaisuuden myötä opintojen rakenteen koetaan muuttuneen monimutkaisemmaksi. Itse koen puolivuositaiten vaihtuvat kurssit hyvinä sen vuoksi, että ne antavat oppilaille mahdollisuuden myös pitää hengähdystaukoja kurssien välillä. Labb A ja Labb B, jotka jatkuvat selkeästi tasolta toiselle, on pyritty järjestämään samaan aikaan syys- ja kevätlukukaudella, mikä toivottavasti helpottaa perheiden ajankäytön suunnittelua. Mielenkiintoista on se, että eräs vastaajista kommentoi pakollisia kursseja olevan liian paljon, kun opetussuunnitelman perusteet eivät niitä enää edellytä, kun taas toiset vastaajat kommentoivat musiikin perusteiden olevan oleellinen osa musiikin opiskelua, jota ei saa väheksyä, eikä opetusta vähentää. Lisäksi he ihmettelivät oppilaiden heikkoa musiikin perusteiden osaamisen tasoa. Myös opettajankokouksissa aihe nousee säännöllisesti esiin. Mielestäni pakollisia kursseja ei ole liian suurta määrää. Päinvastoin oppilaiden, jotka tähtäävät

jatkamaan musiikkiopintojaan muualla, pitäisi mieluiten saada vieläkin vankempi teoreettinen pohja jo musiikkiopistosta. Kaiken lisäksi perusopintojen 800 tunnin oppimäärää on mahdotonta saada täytettyä järkevässä opintoajassa pelkillä soittotunneilla, vaan rinnalle tarvitaan sekä musiikin perusteiden että yhteis-
sisöinnin ryhmäopintoja.

5.2 Kehitysehdotuksia

Kyselyn vastausten perusteella tärkeimpiä kehittämisen kohteita ovat Musik- och kulturskolan Sandelsin nettisivut, jotka koetaan opiston merkittävimäksi viestintäkanavaksi ja joilta olisi tärkeää löytää helposti kaikki tarvittava tieto opetuksesta. Tutkimuksen alkuvaiheessa musiikin perusteiden nettisivuilta löytyivät syksyn lukujärjestykset sekä tervetuliasivideo, kuten kuvasta 1 näkyy, mutta ei mitään muuta. Niinpä osana tätä kehittämistyötä Sandelsin Musikens grammatik och improvisation -nettisivuille ([Musikens Grammatik och Improvisation](#)) lisättiin tietoa musiikkiopintojen sisällöstä, musiikin perusteiden opiskelusta, kursien suorittamisjärjestyksestä, vaatimuksista sekä ajantasainen lukujärjestys ja kurssikuvaukset. Samalla sivujen ulkoasu tehtiin käyttäjäystävällisemmäksi, asiat pyrittiin selittämään yksinkertaisesti ja opintojen aikajanaa havainnollistettiin myös visuaalisesti.

Tutkimusta voisi jatkaa selvittämällä esimerkiksi kevätlukukauden aikana, onko sivusto koettu hyödylliseksi ja onko materiaali auttanut opintojen rakenteen hahmottamisessa. Erittäin tärkeää on muistaa päivittää nettisivuille ajoissa tulevien ryhmien ajat ja opettajatiedot. Alustavissa suunnitelmissa oli myös infovideon tekeminen, mutta lopulta sitä ei nähty tarpeelliseksi, kun musiikin perusteiden sivuilla on jo yksi esittelyvideo, eivätkä kyselyyn vastanneetkaan olleet videosta niin kovin kiinnostuneita.

Musiklabbet

Grupper i Musikers Grammatik

(ht = enbart höstterminen 2023, vt = enbart vårterminen 2024)

Labb A och B samt Musikhistoria/ Afromusikers historia är obligatoriska moduler på grundnivå. Därtill bör varje elev välja två valbara moduler/ kurser för att få betyg från grundnivån.

Labb A

måndag kl.16-16.45 (ht)

tisdag kl.16-16.45 (ht)

onsdag kl.16.30-17.15 (ht)

planerade Labb A-grupper för vårterminen:

onsdag kl.15.45-16.30 (vt)

onsdag kl.17.15-18 (vt)

Labb B

onsdag kl.18.05-18.50 (ht)

planerade Labb B-grupper för vårterminen:

måndag kl.16-16.45 (vt)

tisdag kl.16-16.45 (vt)

onsdag kl.16.30-17.15 (vt)

Labb C

måndag kl.17-17.45 (ht)

onsdag kl.15.45-16.30 (ht)

planerad Labb C-grupp för vårterminen:

onsdag kl.18.05-18.50 (vt)

Komposition

fredag kl.16.30-17.30 (höstterminen/ hela läsåret)

Musikhistoria

tisdag kl.18-19

Afromusikers historia

varannan tisdag kl.17-18 (på distans, hela läsåret)

Fördjupad teori

varannan tisdag kl.17-18.30 (på distans, hela läsåret)

GSong Lab

kortkurs 1-2.9.2023

Kurser i Improvisation

Impro Start (hela läsåret), torsdag kl. 16.45

Impro Yngre (ht), tisdag kl. 17.00

Impro Äldre, klassisk (hela läsåret), måndag kl. 17.30

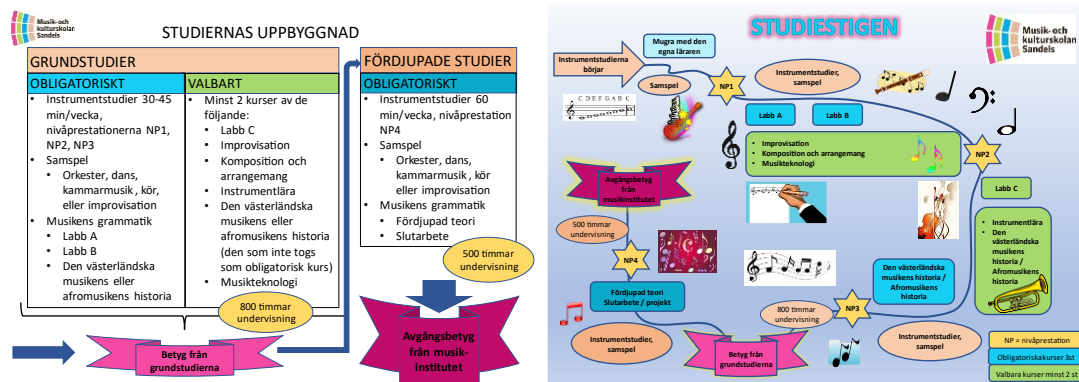
Impro Äldre, jazz (hela läsåret), tisdag kl.18.00

Instrumentlära

tisdag kl.18-19

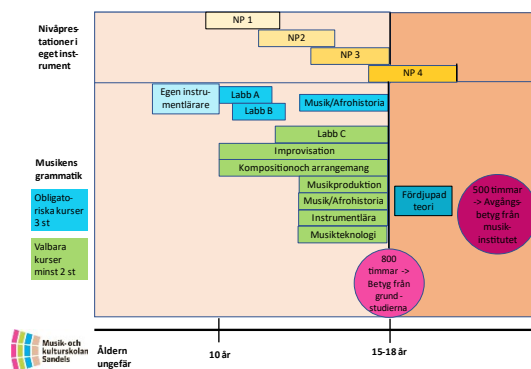
Kuva 1. Musik- och kulturskolan Sandelsin musiikin perusteiden nettisivut ennen niiden päivittämistä (Sandels 2023).

Myös sähköistä infopakettia toivottiin ja alkuperäisestä suunnitelmasta poiketen päädyin tekemään paperimateriaalin sijaan sähköpostitse jaettavan infomateriaalin sekä luokkien seinälle laitettavat A3-kokoisen julisteet (Kuva 2).

Kuva 2. Nettisivuille ja luokkahuoneiden seinälle sekä sähköpostilla jaettavaksi tehty materiaali opintojen sisällöstä ja opintopolusta Musik- och kulturskolan Sandelsissa.

Näiden kahden kuvan lisäksi Sandelsin nettisivuille päätettiin laittaa vielä kolmas, samaa asiaa selventävä, kaavamaisempi kuva (Kuva 3), sillä osan mielestä värikäs ja kuvitettu opintopolkukuva on sekava.

Kuva 3. Nettisivuille tehty kaaviokuva musiikkiopiston kurseista.

Vaikka nykyisin on olemassa lukuisia eri viestintäkanavia ja niiden viidakossa tuntee itsensä välillä eksyneeksi, vaikuttaa siltä, että moni muukin pitää sähköpostia ja nettisivuja toimivimpina viestintäkanavina, kun kyseessä on asiantiedon välittäminen. Erilaiset somekanavat voivat toimia näiden virallisten kanavien tukena, esimerkiksi muistuttaen ilmoittautumisista ja tulevista konserteista, kertoen mahdollisista vapaista paikoista ryhmissä tai lähettäen maistiais

opetustilanteista. Koska sosiaalisen median merkitys nähtiin pieneksi tiedonvälityksessä, ei tämän työn puitteissa tehty Instagramiin, Facebookiin tai YouTubeen mitään sisältöä. Oppilaitoksen omaan harkintaan jää se, tehostaako se musiikin perusteiden kurssien viestintää sosiaalisessa mediassa esimerkiksi kurssien alkaessa tai kurssi-ilmoittautumisten lähestyessä.

Viestinnässä on jatkossa tärkeää kiinnittää siihen, että tieto tulee ajoissa, eikä muutu jatkuvasti edestakaisin. Eri ihmisille riittävän ajoissa tarkoittaa toki eri aikoja, mutta vastausten perusteella olisi hyvä tietää jo kevään jatkoilmoittautumisten yhteydessä mitä kursseja tarjotaan syksyllä, mitä puolestaan keväällä ja mihin aikaan ryhmiä on. Tämän lisäksi muistutus asiasta noin kuukautta ennen kurssien alkua vaikutti olevan suurimmalle osalle vastaajista sopiva aika. Uskon tämän olevan myös musiikkiopiston henkilökunnalle aikataulu, joka on mahdollinen järjestää, kunhan opiston puolella pidetään huolta siitä, että tulevien kurssien suunnittelu aloitetaan hyvissä ajoin ja tehdyistä suunnitelmista pidetään kiinni. Kunkin lukuvuoden opetuksen lisäksi on syytä informoida perheitä jo opintojen alussa siitä, mitä kaikkea musiikinopiskelu pitää sisällään ja jatkaa muistuttamista säännöllisesti, esimerkiksi jatkoilmoittautumisten yhteydessä.

Toistaiseksi nettisivujen ja massasähköpostien kieli on ollut pelkästään ruotsi, mutta kyselyvastausten perusteella voi miettiä, onko kielivalikoimaa tarvetta laajentaa esimerkiksi englannin tai suomen kieleen tai molempiin. Sandelsin oppilaista muutamaa yksittäistä oppilasta lukuunottamatta kaikki osaavat ruotsia ja voivat toimia käännösapuna niille vanhemmille, jotka eivät ymmärrä kieltä ollenkaan. Suurin osa suomenkielisistä vanhemmista ymmärtää kirjoitettua ruotsin kieltä sen verran, että pystyvät vähintään poimimaan viesteistä niiden sisällön. Ruotsinkieliselle oppilaitokselle on imagollisesti tärkeä asia viestiä ruotsiksi, mutta toki perheiden palveleminen muillakin kielillä on positiivista.

Musik- och kulturskolan Sandelsissa on käytössä oppilashallintojärjestelmä Eepos, josta pitäisi löytyä kaikki oppilaan tekemät opinnot ja suoritukset. Jo pidempään on ollut haasteena se, ettei Eepos ole ajan tasalla, jolloin opettajat eivät pysty käyttämään järjestelmää opetuksen suunnitteluun siten, kun sitä on tarkoitettu käytettävän. Jos Eepoksessa näkyisi kaikki oppilaan menossa olevat

ryhmäopinnot ja tehdyt suoritukset sekä instrumenttiopinnoista että ryhmäaineista, auttaisi se opettajia hahmottamaan, missä kohtaa opintopolkua ollaan menossa ja mitä seuraavaksi tulisi opiskella. Olisikin suotavaa, että viestinnän kehittämisen lisäksi Sandels kehittäisi Eepoksen käyttämistä työkaluna ja panostaisi siihen, että siellä oleva tieto pitää paikkaansa. Toki yhtä tärkeää on se, että kaikki opettajat käyttävät Eeposta ja järjestelmän käyttämiseen järjestetään koulutusta sekä tarvittaessa tarjotaan tukea.

Tutkimusta tehtäessä olisi ollut hyvä antaa infomateriaali pidemmäksi aikaa koekäyttöön sekä perheille että opettajille ja arvioida sen toimivuutta, mutta tällä kertaa aika riitti vain kahden päivän mittaiseen kommenttikierrokseen opettajien ja muutaman henkilön keskuudessa. Ainoat saamani kommentit koskivat kevätlukukauden lukujärjestystä, jota muokattiin kommenttien perusteella. Lisäksi tein omien havaintojeni perusteella muutamia pieniä muutoksia ulkoasuun ja sisältöön. Uskon, että tällaisenaankin työn tulokset parantavat musiikkioppilaitoksen viestintää huomattavasti. Samalla toivon, että oppilaitoksen hallintohenkilöstö huomioi kyselyvastauksista esiin nousseet toiveet ja pyrki kehittämään koko talon viestintää yhä selkeämmäksi ja ajantasaisemmaksi.

Lähteet

chiamaka. 2023. 30 Kirjallisen viestinnän edut ja haitat. Viitattu 16.10.2023. <https://worldscholarshub.com/fi/written-communication-advantages-and-disadvantages/>.

Coster, A. 2019. Poor written communication and its crippling effects on business. Viitattu 16.10.2023. <https://www.linkedin.com/pulse/poor-written-communication-its-crippling-effects-business-alia-coster>.

Juholin, E., & Luoma-Aho, V. 2017. Mitattava viestintä. ProCom - Viestinnän ammattilaiset ry. <https://helda.helsinki.fi/server/api/core/bitstreams/8594fe47-4738-4703-840c-e62a8f10587b/content>.

Juholin, E., & Rydenfelt, H. 2020. Strateginen viestintä ja organisaation tavoitteet: Mihin viestinnällä pyritään? Media & viestintä. Vol. 43, No, 1. <https://doi.org/10.23983/mv.91081>.

Laurence, G. J. D. 2023. Key Issues in Written Business Communication. Hearst newspapers. <https://smallbusiness.chron.com/key-issues-written-business-communication-21973.html>.

McMackin, T. 2023. How to Improve Your Written Communication Skills at Work. Teamly Blog. Viitattu 16.10.2023. <https://www.teamly.com/blog/how-to-improve-written-communication-skills-at-work/>.

Nordenstreng, K., & Wiio, O. A. 2012. Suomen mediamaisema. 3. painos. Vastapaino.

Opetushallitus. 2023. Musiikki taiteen perusopetuksessa (2017–). Opetushallitus. Viitattu 15.10.2023. <https://www.oph.fi/fi/koulutus-ja-tutkinnot/musiikki-taiteen-perusopetuksessa-2017>.

Pulkkinen, P. 2022. Kuinka paljon nuoret käyttävät sosiaalista mediaa? GOsome. <https://gosome.fi/blogi/nuoret-somessa-tutkimus/>.

Roivas, M. 2023. Hyvä lause ja kielen taju – asiatekstin kirjoittaja hyötyy kaunokirjallisuudesta. Hiiltä ja timanttia -opittajat pedagogiikan rajapinnoilla. Viitattu 16.10.2023. <https://blogit.metropolia.fi/hiilta-ja-timanttia/2023/06/16/hyva-lause-ja-kielen-taju-asiategstin-kirjoittaja-hyotyy-kaunokirjallisuudesta/>.

Salamondra, T. 2021. Effective Communication in Schools. BU Journal of Graduate Studies in Education. Vol.13, No, 1, 22–26. <https://files.eric.ed.gov/fulltext/EJ1303981.pdf>.

Sandels. 2018. Musik- och kulturskolan Sandels Läroplan. Musik- och kulturskolan Sandels. Viitattu 15.10. 2023. https://docs.google.com/document/d/1Npq0KW7WBNJHZNu97yyYwWTQNHGtUJsaP4Gii_f-ZVY/edit.

Sandels. 2023. Musikklubbet. Musik- och kulturskolan Sandels. Viitattu 14.11.2023. <https://moks.fi/sv/gruppundervisning/musikklubbet/>.

Sarjala, J., & Lindström, A. 2002. Taiteen perusopetuksen musiikin laajan oppimäärän opetussuunnitelman perusteet 2002. Opetushallitus. https://www.oph.fi/sites/default/files/documents/123013_musiik_tait_ops_2002_0.pdf.

Team, T. H. 2023. How to Improve Written Communication Skills at Work. Viitattu 16.10.2023. <https://meetingnotes.com/blog/improve-written-communication>.

Wiio, O. A. 2009. Viestintä yleensä epäonnistuu - paitsi sattumalta. Deltakirja.

Kyselylomakkeen johdantoteksti

Enkät gällande informationsgången i musikens grammatik vid Musik- och kulturskolan Sandels

 Pakolliset kysymykset merkitty tähdellä (*)

Vapaa teksti/Väliotsikko

Musikens grammatik (så kallad musikteori) är en del av studierna i ett musikinstitut och förutom sina instrumentstudier ska eleverna delta i samspel och musikens grammatik. Vid Musik- och kulturskolan Sandels ska varje elev från ungefär 10–11 års ålder i grundstudierna avlägga kurserna Labb A, Labb B och Musikhistoria/Afromusikens historia och dessutom välja minst två av de följande: Labb C, Instrumentlära, Improvisation, Afromusikens historia/Musikhistoria, Komposition och arrangemang, Musikteknologi samt Musikproduktion. I de fördjupade studierna görs det en kurs musikteori samt ett personligt slutarbete.

Teorikurserna görs hand i hand med instrumentstudierna så att alla fem kurser är avlagda då eleven avlägger NP3 (eller motsvarande) i sitt huvudinstrument. Då får eleven ett betyg över studierna på grundnivå och flyttas till de fördjupade studierna. Kursernas utförandesordning och innehåll har varit oklara för många och under årens lopp har vi funderat hur informationen om de lämpliga grupperna och deras ordning skulle nå elever och familjer ännu bättre. För att ytterligare kunna förbättra informationsgången önskar jag att ni fyller i följande formulär. Forskning är en del av mitt slutarbete för den högre högskoleexamen i musikpedagogi vid Åbo yrkeshögskola och syfte är att få veta hur familjer, elever och lärare upplever att information om studierna i musikens grammatik har lyckats och vad som borde förbättras. Genom att svara på den anonyma enkäten ger ni tillstånd till lagring av era svar. Inga personliga uppgifter samlas i undersökningen och svaren behandlas så att inga enskilda svar kan urskiljas. Att fylla i enkäten tar ungefär 5-10 minuter. Varje svar är viktigt så jag önskar att så många som möjligt har möjlighet att svara.

Jag svarar gärna på frågor gällande undersökningen antingen per e-post (laura.koskelo@moks.fi) eller